List 36. **NOVICE** Tečaj XLII.

gospodarske, obrtniške in národne.

Izhajajo vsako sredo po celi pôli. Veljajo v tiskarnici jemane za celo leto 4 gold., za pol leta 2 gold., za četrt leta 1 gold., pošiljane po pošti pa za celo leto 4 gold. 60 kr., za pol leta 2 gold. 40 kr., za četrt leta 1 gold. 30 kr.

V Ljubljani 3. septembra 1884.

Obseg: Kmetijskih razdelkov pokrajinska razstava v Krškem. — Reja prascev brez matere. — Kmetijske novice in izkušnje. — C. k. kmetijska družba kranjska. — Razjasnilne opombe vladine k načrtu postave odedinskih naredbah pri kmetijskih domačijah srednje velikosti. (Dalje.) — Trgovinska in obrtna zbornica. (Dalje.) — Deželni zbor hrvatski. — Noč pred sv. Dnevom. (Dalje.) — Naši dopisi. — Novičar.

Gospodarske stvari.

Kmetijskih pridelkov pokrajinska razstava v Krškem.

Visoko c. kr. ministerstvo poljedelstva je odobrilo z odlokom dne 26. julija t. l., štev. 7749, nameravano pokrajinsko razstavo kmetijskih pridelkov v Krškem, združeno z ogledovanjem goveje živine in z delitvijo premij za konje.

Razstava bode v prostorih meščanske šole. Prične se z 28. septembrom t. l. in se zaključi na dan 3. oktobra z razdelitvijo premij.

Ogledovanje goveje živine bode 1. oktobra in delitev premij za konje 2. oktobra na prostoru pred meščansko šolo. Gledé teh razstav izdala bode c. kr. kmetijska družba še poseben razglas.

Za pokrajinsko razstavo je dovolilo visoko c. kr. ministerstvo poljedelstva za premije 6 srebrnih in 16 bronastih državnih medalij, visoki deželni odbor pa 200 gold., in sicer:

A. Za najboljšo zbirko domačih poljkih pridelkov:

1 srebrna, 1 bronasta medalija, 1 premija v denarjih 10 gold., 2 premiji v denarjih po 5 gold.

1 premija v denarjih 5 gold. za najlepši letni ali pa zimski lan s predivom.

B. Vinarstvo, sadjarstvo in vrtnarstvo:

1. Za najboljšo zbirko svežega namiznega in druzega sadja:

1 srebrna, 1 bronasta medalija, 1 premija v denarjih 10 gold., 1 premija v denarjih 5 gold.

1 premija v denarjih 5 gold. za najbogatejšo zbirko vrtnih divjakov in požlahtnjenih enoletnih sadnih drevesec.

2. Za najbogatejšo zbirko žlahtnejše zelenjave:

1 bronasta medalija, 2 premiji v denarjih po 5 gold.

3. Za najboljšo in najbogatejšo zbirko pravilno poimenovanega grozdja:

1 srebrna, 2 bronasti svetinji, 1 premija v denarjih 10 gold., 3 premije v denarjih po 5 gold.

2 premiji po 5 gold. za najboljši razstavi šolskih vrtov.

4. Za najboljšo zbirko brezdimno posušenega sadja:

1 sreberna, 1 bronasta medalija, 1 premija v denarjih 5 gold.

5. Za najboljši prunele (olupljene češplje):

1 bronasta svetinja.

6. Za najbogatejšo zbirko žlahtnih namiznih vin lastnega pridelka:

1 sreberna, 2 bronasti svetinji, 1 premija v denarjih 10 gold., 2 premiji v denarjih po 5 gold.

Za najboljše črno vino:

1 bronasta svetinja, 1 premija v denarjih 10 gold., 2 premiji v denarjih po 5 gold.

Za najboljše rudečkasto vino:

2 premiji v denarjih po 5 gold.

7. Za najboljši vinski jesih:

1 bronasta medalija, 1 premija v denarjih 5 gold.

Za najboljše vino iz sadja:

1 bronasta medalija.

Za najboljši cviček (patoka):

1 premija v denarjih 5 gold.

Za najboljši med v satovji:

1 bronasta svetinja, 2 premiji v denarjih po 5 gld.

Za sadjarsko, vinarsko in vrtnarsko orodje, če so isto razstavili izdelatelji sami:

1 srebrna, 2 bronasti svetinji, 2 premiji v denarjih po 5 gold.

Za izdelatelje najboljših in poleg tega najcenejših grozdnih tlačilnic (mlinov):

1 bronasta svetinja, 1 premija v denarjih 10 gld., 1 premija v denarjih 5 gold.

Za izdelatelje najboljših in najlepših vinskih škafov in brent:

2 premiji v denarjih po 5 gold.

Gledé kmetijskih pridelkov se zamorejo samo Dolenjci poganjati za pridobitev premij, gledé poljedelskih strojev in kmetijskega orodja, pa tudi vsakateri drugi.

Gledé izvirnih pridelkov naj se po možnosti razstavi cela rastlina, pri lanu in konoplji pa cela rastlina s predivom.

Prosi se tudi za podatke o tleh, o legi in obnebnih razmerah, na kar se bode oziralo pri razdelitvi premij.

Pri prodajnih predmetih naj se ob enem navede tudi kupna cena.

Grozdje se sme razstavljati le brez listov in vejic.

Od vin, jesiha in tropinovca razstavljati se sme le po najmanj dve butilji (steklenici) vsake vrste. Poleg tega se mora pri vinu navajati leto, vrsta grozdja, vinska gora, kakovost zemlje, povprečni letni donesek in pri rudečkastem vinu, če je isto prirejeno iz domačega in kake vrste grozdja, ali če je isto pobarvano s črnim vinom ali tropinam črnine.

Premije se bodo delile samo za vina domačega pridelka ter se mora pri oglaševanji predložiti dotično potrjenje od županstva.

Razstavljeni predmeti so lastnina dotičnega razstavljavca in se bodo istemu izročili po končani razstavi.

Predmeti za razstavo se morajo brez stroškov izročiti razstavnemu odboru, in sicer na mestu razstave; ravno tako se mora na svoje lastne stroške po nje priti.

Uvrstitev na razstavi, kakor tudi pospravljanje preskrbel bode razstavni odbor brez vsakih stroškov.

Oglaša se do 16. septembra t. l. ali naravnost pri razstavnem odboru ali pa po dotičnih kmetijskih podružnicah ter naj se porabi v to priloženi obrazec.

Za razstavo pošilja naj se najzadnje do 25. septembra t. l. v Krško.

Vstop v razstavo dovoljuje se samo proti vstopnicam po 10 krajc.

Razstavljavci so vstopnine prosti.

Razstavni odbor.

C. kr. kmetijska družba kranjska.

Seja glavnega odbora dné 3. avgusta 1884.

Seji predseduje gospod družbeni predsednik Karol baron Wurzbach, navzoči: gg. podpredsednik J. Fr. Seunig, tajnik Gustav Pirc, in odborniki: gg. Brus, Jerič, Robič, Souvan in Witschl.

Obravnavale so se sledeče stvari:

C. kr. deželna vlada pošlje družbi poročilo prošnji občin Novelaze v kočevskem okraji in Vinji vrh v črnomaljskem okraji o zadevi novih živinskih in letnih semnjev. Glavni odbor se izreče proti uslišanji imenovanih prošenj.

Poročila tajnika o dovršenji knjige „Der Obstbaumzucht schädliche Insekten“, o čebelarski razstavi v Lescah, o nakazanih 100 gold. za čebelarsko in sadjarsko društvo v Jesenicah glavni odbor na znanje vzame.

Prošnji podkovskih učencev Janeza Novaka in Antona Firiča za podporo hoče odbor uslišati po dovršenih poizvedbah o njihovem premoženji.

Obravnava zaradi reorganizacije družbenega vrta se nadaljuje ter tajniku naroči izdelani gospodarski načrt potom autografije pomnožiti ter v konečno presojo vsim gg. odbornikom doposlati.

Vsled poziva c. kr. deželne vlade priporoča glavni odbor za ude stalne deželne komisije o zadevah trtne uši gg. Rih. Dolenca, vodjo vinarske šole na Slapu, in dr. J. Mencingerja, advokata in posestnika na Krškem, eventuelno gosp. barona Gagerna, grajščaka v Mokricah.

Prošnja gosp. Fr. Brenceta iz Hraš za brezplačno prepuščenje enega bika iz državne subvencije se ne more uslišati. Njegovo prošnjo za ovce in podporo šolskega vrta v Lescah se mu pa naroči, še enkrat s potrebnimi prilogami predložiti oziroma potom okrajnega šolskega sveta družbi doposlati.

Na novo v družbo se sprejmejo gospodje: Maks Dekleva, Andrej Magajna in Fran Suša, vsi iz senožeške podružnice.

Reja prascev brez matere.

Za „Oesterr. Landw. Wochenblatt“ spisal Staudacher, vodja kmetijske šole.

Yorkshirska svinja zbolela je nenadoma tako hudo na vnetji pljuč, da so jo morali zaklati, čeravno je imela devet še le štirnajst dni starih sesajočih prešičkov. Za praseta nikdo ni hotel kaj ponuditi, ker so se dobivali ravno takrat 6—8 mesecev stari prešički jako ceno. Nazadnje prodalo se jih je 6 po 20 krajc. Troje praset poskušalo se je pa izrediti brez matere. To zgodilo se je tako-le: Prvi dan vlilo se jim je le nekaj žlic dobrega in gorkega kravjega mleka. Drugi dan skušali so prešički piti že sami mleko. Tretji dan povžili so 0·5 lit. z vodo zmešanega in kuhanega mleka; četrti dan uže 0·75 l., in tako naprej do osmega dneva. Od tega dneva primešalo se je mleku nekaj žlic juhe, skuhane iz fine pšenične moke in vode. Ta piča bila je vedno večja, tako, da so prešički po četrtem tednu dobivali vsak dan skupaj 3 litre posnetega mleka z juho, sestavljeno iz šest žlic pšenične moke in nekaj dobrozmečkanega, omajenega in kuhanega krompirja. Od sedaj dobivali so vedno manj mleka in mesto pšenične moke štev. 1. ono št. 2; zato se je pa pridevalo juhi do šestega tedna fine ovsene in koruzne (turšične) moke. Med temi prešiči bila sta dva merjasca in ena svinja. Prva dva rezali so po petem tednu, kar sta oba lahko prestala. — S šestimi tedni tehtali so se vsi trije prešiči. En merjasec in ena svinja tehtala sta po 10, drug merjasec 9·7 kilogr., vsi skupaj toraj uže 29·7 kilogr. Od tega časa do konca osmega tedna dobivali so vsak dan juho sestavljeno iz 450 gramov pšenične moke, 150 gr. na debelo semletega ječmena, 36 gr. na debelo semletega ovsa in 50 gr. na debelo semlete koruze, 500 gr. kuhanega krompirja, repe in zeljnega perja, 1 liter posnetega mleka, zmešanega s pol litrom vode. Vsakokrat pridjala se je piči mrvica sežgane in dobro semlete moke iz kosti in krede, in sicer od petega tedna naprej. Isto tako natrosilo se jim je od tega časa po vsakem napajanji nekaj praženih rženih in ječmenovih zrn v osnaženo korito. To se je pa zgodilo zato, da so se prešiči navadili vporabljati zobe za tako pičo in da so se obvarovali driske. Skrbelo se je vedno z vso natančnostjo in pridnostjo na to, da so imeli vedno suho steljo, da so bili vedno čisto skopani in da so se obvarovali prehlajenja, toda ne da bi se pomehkužili.

Krmili so se prešiči v prvih dveh tednih od 5. ure zjutraj do 9. zvečer na vsaki dve uri, potem do konca četrtega tedna na vsake $2^1/_2$ ure, in potem do konca osmega tedna na vsake tri ure vedno v istem času, z vedno ravno toliko pičo (ki je imela gorkote 36 do 38 gr. C.). Z osmimi tedni, v času tedaj, ko se praseta sploh matere odvadijo, tehtala so se zopet. Prvi tehtal je 12·5 kg. (poprej 9·7), tedaj za 2·8 več ko v prvo, drugi 15·5 kg. (poprej 10 kg.), tedaj za 5·5 kg.

več; in tretji 16 kg. (poprej 10 kg.), tedaj za 6 kg. več. Vsi tehtali so 44 kg. (poprej 29·7), tedaj 14·3 kg. več, to je za 48·1, odstotkov ali skoraj polovico več. Drugi in tretji tehtala sta, kakor se vidi še enkrat več. Prvi je zaostal, ker je po materini smrti obolel na driski. Ako bi bila slednja živa in zdrava ostala, bi bila praseta, akoravno bi bila sesala, težko toliko tehtala v osmih tednih. Pri vsem tem bili so pa prešiči popolno razviti, jako živi in zdravi.

Dobiček pa obstoji tudi v tem, da so bili prešiči uže navajeni vsega jesti, med tem, ko se ravno toliko stari prešiči, ki so se ravno matere odvadili, na to še le morajo navaditi.

Na vsak način kaže nam ta vspešna poskušnja, kako moramo ravnati, ako znameniti plemenski prešiči v prvi mladosti zgubijo mater. Da bi se čas, delo in piča še veliko boljše splačala, ako bi se vseh devet prešičev tako izredilo, je dandanes samo ob sebi umljivo. Usojamo si le še opomniti, da razvidi lahko vsak omikan kmetovalec, da je le-to omenjeno pitanje popolno v soglasji s pravili, katere nam podaje umno kmetijstvo.

Ker se je vse natanko in pregledno zapisovalo, odgovorimo tudi lahko na vprašanje: Koliko veljá 1 kilogr. živega prešiča po dokončanem osmem tednu? Stroški natanko do krajcarjev znašajo:

Nakup treh štirnajst dni starih praset brez matere	—	gold.	60 kr.
Mleko, neposneto, 18 litrov, po 6 kr.	1	„	8 „
„ posneto, 47 litrov, po 4 kr.	1	„	88 „
Pšenična moka št. 1, 0·4 kg. po 18 kr.	—	„	7 „
„ „ št. 2, 6·9 kg. po 16 kr.	1	„	10 „
Na debelo semlet ječmen, 2·1 kg. po 7 kr.	—	„	15 „
„ „ „ oves, 0·5 kg. po 5 kr.	—	„	3 „
„ „ „ semleta koruza, 0·7 kg. po 9 kr.	—	„	6 „
Ječmenova in ržena zrna 16 kg. po 9 kr.	1	„	44 „
Krompir, 10 kg. po 2·5 kr. . . .	—	„	25 „
Plača poslom skozi 28 dni po 10 kr.	2	„	80 „
Skupaj .	9	gold.	46 kr.

Tedaj veljá 1 kg. živega prešiča 9·46 : 44 = 21·5 kr.

Kmetijske novice in izkušnje.

* V kmetijskem tečaji za národne učitelje na Slapu so bili sprejeti: Žvagen Valentin iz Radovljice, Hudovernik Matija iz Dobropolja; Koller France iz Stalcarjev; Barle Ivan iz Podzemlja; Šest Andrej iz Metlike; Gebauer Vilj. iz Tržiša; Ribnikar Adalbert iz Logatca; Pipan Ivan iz Starega Trga; Hiti Matija iz Slavine; Dietz Oton iz Šturja; Svetina Jos. iz Šmarja pri Ljubljani: Črne France iz Vrhnike; Cepuder Josip iz Litije; Žirovnik Ivan iz Gorij.

* * *

* *Potem javne dražbe* prodajala bode c. k. kmetijska družba iz državne subvencije nakupljeno plemensko goved. Prodaja se bode vršila za pincgavsko (rudeče) pleme konec t. m. v Kranji, za muricodolsko pleme pa začetek oktobra v Ljubljani. Natančneje se bode čas še le določil.

* * *

* *Tovarnam za sladkor* gre slabo; cena sladkorja pada od dné do dné. Polovica tovarn za sladkor v Avstriji bode za časa letošnje kampanje zaprtih. Najslabše gré tovarnam, katere so lastnina kmečkih zadrug, kajti one so ob času dobre kupčije pozabile na ustanovo reservnega zaklada. Vsled te krize je uže več kupcev s sladkorjem faliralo, tako ima samo ena firma nad 4 milijone gold. dolga.

* * *

* *Potno zborovanje avstrijskega sadjarskega društva* bode letos sredi meseca oktobra v Gradci.

* * *

* *Sto konj* je poginilo pri požaru, kateri je uničil hleve svetoznanega kobilarstva kneza G. Chilkowa na Ruskem.

* * *

* *Kako napraviti dober vinski kis,* popisuje goriški „Gospodarski list“ tako-le: „Dober vinski kis vedno kaj veljá, saj je tudi človeškemu zdravju dokaj služivniši kakoršen se navadno po štacunah prodaja. Kdor ne mara iz tropin in drožnega vina napravljati žganaj, more iz njih napravljati dober kis (ocet, jesih). Ravno tako bi svetoval vsakateremu gospodarju, kateremu vino cikne, da ga rajši podela v kis.

Glavna stvar pri napravi kisa je primerna visoka toplina 25° in pa obilen pristop zraka, oziroma kisleca. Slavni prof. Pasteur priporoča posebne aparate, kateri so krog napoševno od zunaj proti znotraj prevrtani, da zamore obilo zraka prihajati. Vedno naj se nekoliko močnega kisa zavrè in vlije v aparat, ki ima več dnesov, v katerih se nahaja rahlo nakupičenega oblanja ter potem se vlije dotično vino, katero se hoče podelati v kis in Pasteur svetuje, da se napravi tekočina ocetnih glivic, kakoršne se nahajajo kot siva, fina mrenica na površji cikastega vina. Večkrat je treba dotično vino nalivati, dokler je popolnem spremenjeno v kis.

Na to je treba paziti, da se ne nalije preveč na en pot, ampak raji male množine, katere se toliko hitreje skisati morejo. Tak primeren aparat za napravo kisa izdeluje posodar Trost v Vipavi po 15 gold.

Navajam še, da oblanje je najbolje iz bukovega lesa; kdor pa zamore, dokaj bolje stori, ako hrani tropine, hlastine posebno ogrete tropine s hlastinami vred, so uže same na sebi velik pospešitelj kišnega vrenja.

Če pomislimo, da se ljudje poslužujejo večinoma kisa, kateri je iz najslabejših tudi zdravju škodljivih tvarin napravljen, naj le omenimo, da nekateri celó žvepleno kislino dostavljajo, da je bolj hud, zato tudi tak ocet grozno peče, bilo bi umestno in umno, da bi naši vinorejci izdelovali iz tropin, drožnega vina in sploh obolelih vin dober vinski kis.

* * *

* *Gospod Julij Hansel,* bivši stalni izvedenec o zadevah trtne uši in potovalni učitelj na Štajarskem, imenovan je vodjem kmetijske deželne šole v Grottenhofu pri Gradci.

Nova postava.

Razjasnilne opombe vladine k načrtu postave o dedinskih naredbah pri kmetijskih domačijah srednje velikosti.

(Dalje.)

Kakor je razvidno iz predloženih ocen in kakor je bilo zgoraj omenjeno, zapusti kmet na Kranjskem po svoji smrti ali izroči še pri življenji — in to se zgodi

*

večkrat — svoje posestvo enemu svojih otrok proti temu, da ima druge odpraviti. Tako prevzame nov lastnik večidel in izrekoma pri izročitvi med živimi tako obremenjeno posestvo, da uže začetkom svojega gospodarstva zabrede v nerazvidljiv labirint dolgov, ki ga pred časom v onemoglost spravijo. Odločno se moram protiviti mnenju, izrečenemu po kmetijski družbi, da so dedinski deleži večidel majhni. Na unanji pogled, po številkah, so se ve da mali, pa v primeri z malimi razmerami v deželi, so pogostoma vdušilni, izrekoma tedaj, ako tudi še pride prišteti poboljšek izročevalcev, iznašajoč dostikrat polovico domačijskega pridelka. Tudi bi bilo napačno misliti, da prejemnikovi bratje in sestre ali stariši večidel prizanesljivo ravnajo nasproti prejemniku. Ravno nasprotno je, ako svojih zavez ne izpolni natanko, kliče se le prehitro na pomoč sodnija in novega gospodarja najbližnejši sorodniki s tožbami pritiskajo, namesto da bi mu bili v podporo.

Pri zdražljivemu in k pravdanju le preveč nagnjenemu značaju kranjskega kmeta nastanejo iz takih tožeb dostikrat obširne pravde, katerih stroški niso mali. Kaj čuda, ako nov posestnik pri takih razmerah pogum zgubi in pogosto tudi tam, kjer bi bila še pomoč mogoča, oderuham v roke pade, in s tem svoj pogin prav gotov stori. — Koliko pridobitev kmetijskih domačij vsled podedovanja ali izročitve med živimi se na ta način namreč z izvršilno prodajo domačije konča, sicer ne morem povedati po odstotkih, zeló visok pa je odstotek gotovo. Narodno-gospodarska nevarnost teh zemljiških prodaj bi morebiti ne bila tako velika, ako bi bili kupovalci zopet kmetje. Pa to se primeri le redko kedaj. Kupovalci so večidel oderuški mojstri, katerim je le na tem, pridobiti si za trenutek največji dobiček, ki pa gospodarstva sami ne razumejo in se na-nj tudi ne ozirajo. Zemljišče pri izvršilni dražbi večidel za nezaslišano nizko ceno kupljeno se redno po moči izžme, to je, odprodá se lesenine in druzih premakljivih reči (dostikrat z vštetimi vratmi in okni pri hiši), od zemljišč pa tudi kolikor se jih dá spečati tako, da se kupnina in pa še izdaten dobiček dobi povrnjen. Kar se še vrh tega more v najem dati, dá se v najem, ostalina pa se pusti neobdelana.

Ta vrsta razkosavanja kmetijskih domačij je ona, katerih sem se usojal zgoraj omeniti in katero je, kakor sem dokazal nasledek prostega razpolaganja s kmetijskimi domačijami. Lahko je presoditi, koliko nevarnost tako razkosavanje in pokončavanje kmetijskih posestev v narodno-gospodarskem oziru pouzročuje.

Postava, katera naj bi dejanski vspeh imela gledé vzdržavanja celotnega obstanka kmetijskih domačij na Kranjskem, morala bi tedaj pravico prostega razpolaganja ž njimi, ako ne popolnem odpraviti, vsaj v izdatni meri omejiti. Dobro sicer razumem, da Vaša vzvišenost sedaj ne namerava takega preustrojenja postav, vendar pa sem si štel v dolžnost onih razmer omeniti, ker bo morebiti v prihodnosti temeljitejše preustrojenje mogoče, za katero bi se pri sedanji delni mogle tla pripravljati.

(Dalje prihodnjič.)

Narodno-gospodarske stvari.

Trgovinska in obrtna zbornica.

(Konec.)

IV. Gosp. Vaso Petričič poroča o prošnji občine Obrh za dovolitev petih semnjev z blagom in živino v farni vasi Dragatuš. Proti semnjem se izražajo samo tri poročila. Zbornica se je uže v seji 9. septembra l. 1870. o enaki prošnji te občine proti izrekla, ker se razmere niso spremenile, stavi predlog: Nasvetuje naj se, da se prošnja ne usliši.

Predlog se vzprejme.

V. Gosp. Vaso Petričič poroča o prošnji občinskega zastopa v Vinjem Vrhu za dovolitev štirih semnjev z blagom in živino. Prošnjo podpirajo občine Petrova Vas, Semič, Kot, Črešnovec in Gradec. Proti dovolitvi so štiri poročila. Ker se je zbornica dne 24. septembra 1880. proti dovolitvi izrekla in se razmere od tedaj niso spremenile, stavi odsek predlog: Nasvetuje se visoki c. kr. deželni vladi, da prošnji ne ugodi.

Predlog se vzprejme.

VI. Gosp. Vaso Petričič poroča o prošnji občine Novi Lazi za dovoljenje enega semnja z blagom in živino. Opravičene občine ne ugovarjajo tej prošnji. Odsek ne more prošnje priporočati z ozirom na to, da je v kočevskem okraji 60 semnjev, izmed katerih jih pripada 38 davčnemu okraju Kočevje, dalje z ozirom na to, da je v bližini 11 semnjev, toraj iz gospodarstvenih ozirov nikakor ni potrebna pomnožitev semnjev. Odsek torej predlaga: Zbornica naj nasvetuje, da se prošnji ne ugodi.

Predlog se vzprejme.

VII. Gosp. Vaso Petričič poroča o prošnji občine Vrhnika, naj bi se ji dovolil tržni dan na vsak četrtek in nasvetuje: Zbornica naj c. kr. okrajnemu glavarstvu prošnjo priporoča.

Predjog se vzprejme.

VIII. Gosp. zbornični predsednik Josip Kušar poroča o dopisu mestnega magistrata, kateri vabi zbornico, naj naznani izvedence za prepire o znamkah za izdelke lekarnarjev. Gosp. predsednik predlaga izvolitev naslednjih gospodov: Otomara Bamberga, Alfr. Ledenika, Josipa Lozerja, H. Ničmana, Mih. Pakiča, V. Petričiča, dr. Josipa Poklukarja in Fr. Ks. Souvana.

Predlog se enoglasno vzprejme.

IX. Zbornični tajnik poroča o ukazu visokega ministerstva z dne 5. julija 1884., št. 1192, s katerim Nj. ekscelenca gospod trgovski minister poroča, da dne 1. avgusta t. l. stopi v moč Najvišje potrjena in z ukazom trgovskega ministerstva z dne 23. junija 1884. l., drž. zak. št. 103 razglašena organizacija državno-železniške uprave. Namesto državno-železniškega sveta, kateri se je sestavil na podlagi ukaza dne 26. februarija 1882. l., drž. zak. št. 25, a se zdaj razpustil, stopi po §. 5 gori omenjene organizacije državno-železniški svet, kateri ima izrekati svoje mnenje o gospodarstvenih vprašanjih pri železniškem prometu; ta državno-železniški svet sestoji iz predsednika in 50 članov, katere imenuje trgovski minister. Izmed teh jih imenuje 24 po nasvetu trgovskih in obrtnih zbornic, in zbornica v Ljubljani ima z zbornico v Gorici skup enega predlagati ter ob enem naznaniti namestnika. Predlagati se morejo samo pravi zbornični člani. Zbornični tajnik naznanja dopis na trgovsko in obrtno zbornico v Gorici, na kateri dopis pa še ni došel odgovor ter meni, naj bi se koj vršila volitev, ker se je nadejati, da goriška zbornica vzprejme predlog in se ta nasvet mora izvršiti uže do 25. julija.

Zbornica se soglaša s tem predlogom. Na predlog gospoda zborničnega predsednika se predlaga pravi član zbornični g. Karol Luckmann, ravnatelj kranjske obrtne družbe članom in sklene se, da se oni član, katerega imenuje goriška zbornica, predlaga namestnikom.

X. Gosp. Vaso Petričič opozarja, da c. k. deželna blagajnica ne vzprejema pokvarjenega, obrezanega, prevrtanega in zeló obrabljenega denarja, kar prouzroča trgovcem ne malo škodo, ker morajo od kupovalcev

vzprejemati tudi poškodovan denar, če hočejo kaj prodati. On stavi torej predlog: Zbornica naj dela na to, da bode c. kr. deželna blagajnica vzprejemala poškodovane desetice in dvajsetice ter da se le potem odstranijo iz prometa.

Gospod zbornični predsednik Josip Kušar omenja, da se je zbornica zaradi tega uže obrnila na visoko c. k. finančno ministerstvo in ker dohajajo enake prošnje, se bode, če se ta prošnja ne usliši, zopet obrnila na visoko c. k. finančno ministerstvo.

Zbornica vzame to izjavo z zadovoljstvom na znanje.

Politične stvari.

Deželni zbor hrvatski.

Dne 26. avgusta t. l. obravnavali ste se dve prav nepomenljivi prošnji, in to ena za, druga zoper združenje občine Banija s Karlovcem. — To priliko izbral si je preveč poznani poslanec David Starčević, zbornico in dragi nam hrvatski narod zopet onečastiti s takim vedenjem in besedovanjem, kakoršnega uže preobilnokrat smo morali obžalovati pri temu poslancu. — Zbornice predsednik Krestić bil mu je zmiraj za petami, ker je uže navajen iz Starčevičevih ust čuvati najsurovejše napade na narodno stranko, na tamošnjo vlado in na posamesne poslance. Med drugim je rekel: „Tudi jaz sem mnenja, da nas je ljudstvo sem poslalo za varovanje njegovega prida, pa kje so vaša v to merjajoča dejanja? Nič kot škodo in sramoto ste mu prizadeli. (Viharno nasprotovanje na desnici.) — — Sramota je, da me ne pustite govoriti. Jaz le golo resnico govorim, da vi ljudstvo goljufate!“

Na to odtegne mu predsednik, ki ga je uže poprej k redu poklical, besedo. Toda Starčević prej kot slej nadaljuje, predsednik nekaj časa zvoni, pa Starčević tudi zvonenje preupiva; predsednik mu zopet besedo odtegne, ko pa vse nič ne pomaga, sklene predsednik sejo, pa Starčević še vedno govori. — Po 10 minutah se seja zopet odtvori in predsednik vpraša, jeli kdo želi govoriti, na kar takoj zopet začne Starčević, predsednik pa ga zavrne: „Odtegnil sem Vam besedo, in kar predsednik hrvatskega deželnega zbora izreče, tega ne preklíče. Častí deželnega zbora ne pustim z nogami teptati“. Na to Starčević: „Od kedaj pa Vi govorite o časti, Vi, ki ste magjarski služni. (Nepokojnost.) Zdaj imate celó tujca na čelu“. Predsednik: „Moja dolžnost je, varovati čast deželnega zbora. Za danes nimate tukaj več besede govoriti“. — Ko je dalje še Starčević očital, da je ban le ban večine in madjarov, in ta po deželi in večini jaha, predlaga predsednik, da se Starčević za šest sej izključi, potem nastal je še večji vriš, celó pestí so pele in konečno so morali žandarji iztirati Starčeviča.

S takim početjem bolj pristojnim nezavedlemu blaznemu ali hudo vinjenemu, kakor pa ljudskemu zastopniku, osramotil je iz novega ljudski zastopnik hrvatski samega sebe in svoje pristaše v prvi vrsti, omadeževal pa je tudi ves hrvatski narod in je s tem spodkopaval parlamentarično vladanje sploh.

Po pravici obsojajo vsi zmerni in zavedni elementi v Hrvatih tako samomorno početje, enako pa obžalujemo take dogodbe mi Slovenci in drugi avstrijski Slovani, ker se s takimi čini tudi dobro ime Slovanov sploh skruni in nasprotnikom našim orožje v roke posiluje, da kažejo na nas rekoč: Taki so Slovani in taki se hoté primerjati nam kulturonosnemu nemškemu ali laškemu narodu!

Najrajši bi o takih dogodbah, kakoršne je ravnokar ponovil glasoviti Starčević, čisto molčali, toda Hrvatje in mi Slovenci smo si v marsičem zeló podobni in akoravno, hvala Bogu, radi priznamo, da surovosti, kakoršno obžalujemo pri Starčeviču in nekaterih njegovih pristaših v našem javnem življenji nikakor ne nahajamo, se pa vendar le dobijo tudi med nami tu in tam posamezni pretiranci, ki ne prikrivajo odobravanja Starčevičega početja ter ga posnemajo vsaj v svoji pisavi. — Samo to nam je bil povod, obširneje govoriti o maločastnem početji Davida Starčeviča in svariti svoje rojake: Varujte se, onečastiti tudi ime slovensko z odobravanjem ali celó posnemanjem Starčevičevega početja, ker to je v resnici nesreča, morebiti celó pogin naroda svojega, sovražniki častnega imena slovanskega.

Zabavne stvari.

Noč pred sv. dnevom.

Maloruska povést.

Ruski spisal N. V. Gogolj, preložil L. Podgoriški.

(Dalje.)

„Ne, to bi ne bilo ugodno“ — mislil je kovač — tù nekde gotovo bivajo Zaporožci, ki so jeseni šli skozi Dikanko. Na poti so bili sè Siča, nesli so prošnje carici; rad bi se posvetoval ž njimi. „Hoj, satan, zlezi mi v žep in odpelji me k Zaporožcem!“

Hudobec je zmanjšal se tako, da je ta trenotek brezi vsakoršnega truda zlezel kovaču v žep. A Vakula ni utegnil ozreti se, uže je videl, da stojí pred velikim domom, in šel je, sam ni znal, kako, po razsvetljenih stopnicah navzgor, odprl je duri, stopil, v prekrasno sobo in prestrašil se je nekoliko; ali jako se je razbodril, ko je bil spoznal Zaporožce, ki so popotovali skozi Dikanko, sedaj pa podloženih nog sedeli na svilenih divanih in najsilnejše kurili tobak.

„Dober večer, slavni gospodje! Bog vam pomozi! Kde se vidimo zopet!“ — spregovoril je kovač, stopil bliže in priklonil se do tal.

„Kedo je to?“ — povprašal je eden izmed Zaporožcev, sedeč prav pred kovačem, tovariša, ki je počival daleč od njega. „Ali me ne poznate?“ — vprašal je kovač — „jaz sem Vakula, kovač! Ko ste jeseni popotovali skozi Dikanko, mudili ste se pri nas dva dneva, Bog vam daj zdravje mnogo let! Del sem takrat novo šino na prednje kolo vaše kibitke“.

„Turška sablja!“ — začudil se je Zaporožec — „to je ta kovač, ki tako lepo mala. Zdravstvuj, krajan! Kaj je prineslo te le-sem?“

„Hotel sem malo pogledati to lepo krajino in to prekrasno mesto“ — odgovoril je kovač.

„Žal nam je, krajan“ — opomnil je važno Zaporožec — „ker ne moremo delj časa baviti se s teboj, moramo takój oditi k carici.“

„Ali k carici? — Oh, bodite tako laskavi, gospodje, vzemite me sè seboj!“

„Ali tebe?“ — povprašal ga je Zaporožec takega obraza, kakoršnega pestuna govorí svojemu štiriletnemu gojencu, ki prosi, da bi ga posadila na lepega, na večega konja. „Kaj bodeš delal tam? — Ne, to ni mogoče“ — oglasil se je drug Zaporožec in poresnobil je obraz. „Brate, mi bodemo s carico govorili o lastnih potrebah.“

„Vzemite me sè seboj!“ — prosil je dalje kovač. „Prosi tudi ti!“ — šepetnil je hudobcu in s pestjo udaril po žepu.

Jedva je bil izgovoril to, uže je drug Zaporožec spregovoril: „Vzemimo res, bratje, kovača s seboj!“

„Dobro je, naj ide“ — pritegnili so drugi.

„Ali zlezi v tako obleko, v kakoršni smo mi“.

Uže je kovač pripravljal se, da obleče zelen župan, kar se duri odpró in stopil je v sobo nekov dragoceno oblečen človek in opomnil, da je uže čas iti.

Čudno se je zopet zdelo kovaču, ko je peljal se v veliki kočiji, na obeh straněh so mimo njega bežali nazaj štirinadstropni domi in mostovi, tlak pa je kar grmel pod konjskimi kopiti.

„Dobri Bog, kakov život je to!“ — mislil je kovač, „pri nas ni po dnevi ni tako svetlo!“

Kočija se je ustavila pred palačo. Zaporožci so stopili iz nje, šli v ogromno vežo in začeli stopati po bliščeče razsvetljenih stopnjicah.

„Kakove so te stopnjice!“ — šepetal je kovač sam sebi — „škoda se mi zdi korakati po njih. Ta dragotina! Kake so te vrlike, kakovo delo je to! Tù je železa najmanj za petdeset rubljev!“

Ko so Zaporožci bili prišli na vrh stopnjic, stopili so kar précej v prvo sobano. Bojazljivo je kovač stopal za njimi, o vsakem koraku je mislil, da se mu izpodrsne na tleh, gladkih, kakor zrkalo. Šli so skozi tri sobane, a kovač ni nehal še čuditi se. Stopili so v četrto sobano, mimovoljno je stopil pred obraz, ki je visel ob steni. To je bila prečista Devica z Jezusom na rokah.

„Kako krasen obraz je to! kako čudovit živopis!“ — mislil je — „ali ni to, kakor bi oba govorila, kakor bi bila živa?! — A sveto Dete! kako steza rokici, in smeja se, ubožček! A barve! ljubi Bog, kakove barve so to! pa ta ohra, *) živopiscu ni bilo žal kopejek, ta zelena barva, — da, ta Florenški lak; a ta sinja barva — kako gorí! Znamenito delo je to! Podmal je bel. Kako čudovit je sijaj v obrazi“ — govoril je dalje, ko je koraknil k durim in prijel za kljuko — „a ta medna rokica, vredna je, da bi še bolj čudil se jej človek. Turška sablja, kako čisto delo je to! Vse to, menim jaz, delali so za drage novce inozemski kovači...“

Morda bi kovač bil še dolgo časa razsojal krasoto okrog sebe, da obrobljen lakaj ni dregnil ga v rebra in opomnil mu, naj ne ostaja za drugimi. Zaporožci so šli še skozi dve sobani in ustavili so se. Ukazali so jim, da tù naj čakajo. V sobani je bilo nekoliko generalov v prošiti monduri. Zaporožci so se priklonili na vse strani in stopili so v gručo.

Minuto kasnejše je z vsem spremstvom vred v sobano stopil veličastno vzrastel, dosti krepak moški v hetmanski obleki v žoltih črevljih. Lase je imel razmršene, z enim okom je škilil, z obraza mu je gledala neka visokomiselna ponosnost, v vseh njegovih gibljajih se je kazalo gospodstvo. Vsi generali v zlatih monduah so bili v zadregi in nizko so se priklanjali, podoba je kazala, da kar lové vsako njegovo besedo in pazijo na vsak najmanjši gibljaj, da bi takoj mogli zvršiti vsako njegovo željo. A hetmanu vse to ni bilo na mari, le prikimal je z glavo in približal se Zaporožcem.

Zaporožci so so priklonili do tal.

„Ali ste vsi tukaj?“ — povprašal je sè zvučnim glasom.

„Da, vsi, batko (oče)!“ — odgovorili so Zaporožci in zopet priklonili se.

„Ne zábite govoriti tako, kakor sem jaz naučil vas!“

„Ne, batko, ne zábimo“.

„Ali je to car?“ — povprašal je kovač enega izmed Zaporožcev.

*) Zemeljska rumenica, barva.

„Kakov car! to je Potemkin sam“ — odgovoril je Zaporožec.

V drugi sobani so krilili glasovi, a kovač ni znal, kam bi pogledal, toliko je dam prišlo v atlasovih oblekah z dolzimi repi — in dvornikov v kaftanih, prošitih sè zlatom. Kovač je videl samo blesek, druzega ničesar.

Zaporožci so vsi takoj popadali na tla in soglasno vskriknili: „Milost, mati, milost!“

Kovač ni videl ničesar, vendar je stegnil se po tleh.

„Ustanite!“ — zakrilil je nad njimi ukazujoč, a vendar ljubeznjiv glas.

„Ne ustanemo, mati, ne ustanemo! Raji umrjemo, nego da bi ustali!“ — dejali so Zaporožci.

Potemkin se je vgriznil v ustni; naposled je sam pristopil in ukazujoče nekaj šepetnil enemu izmed Zaporožcev na uho. Kozaki so ustali. Tudi kovač se je ohrabril in dvignil je glavo, ter pred seboj zagledal srednje visoko damo, nekoliko debelkasto, poštupano (napudrano), sinjih očí in veličastno, mično, kakoršna more biti le vladarica.

Zvedavo je pogledala Laporožce in opomnila: „Njegova svetlost mi je obljubil, da denes seznanim se sè svojim uárodom, ki nisem še videla ga deslé; ali pošteno strežejo vam?“ — vprašala je dama sinjih očí.

„Hvala, mati, pošteno! Živež je dober, če prav ovce tukaj niso take, kakoršne so pri nas v Zaporožji, — zakaj ne moremo prebiti tukaj?...“

Potemkin je namrščil čelo, ker je slišal, da Zaporočci ne govoré tako, kakor jih je naučil....

Eden Zaporožcev se je ohrabril: stopil je pred carico in spregovoril; „Osvobajaj, mati, s čim te je razžalil verni národ? — ali smo zjedinili se morda s poganskim Tatarom? — ali smo na pomoč bili Turkom? — ali smo te kedaj izdali s kako besedo ali dejanski? — Popreje smo slišali, da hočeš pri nas staviti trdnjave, pokarabiniti nas, sedaj pa čujemo o novih bremenih. S čim so Zaporožci zaslužili to? — Ali morebiti s tem, ker so tvojo vojsko speljali čez Perekop in tvojim generalom pomogli, da so otepli krimske Tatare?...“

Potemkin je molčal in hladnodušno s krtačico čistil svoje brilijante, ki sta bili roki obloženi z njimi.

„Kaj hočete?“ — povprašala je skrbno carica.

Zaporožci so pomenljivo pogledali drug drugega.

(Dalje prihodnič.)

Naši dopisi.

Krems na spodnjem Avstrijskem 25. avg. — Minuli teden nehalo je življenje tukajšnje industrijalne in obrtne razstave, katera je pričela živeti z 2. dnevom tega meseca. Razstavljevalcev bilo je okoli 500. Razstava sama bila je priredjena na 17 oddelkov, po kterih se je odlikovalo umetno strojenc hišno in poljsko orodje, umetne slike, lični glasoviri, krasna industrija lesa, med katero sem naletel tudi na umetno delo gg. Hofbauerja iz Tržiča in Wirtha iz Beljaka. Poljsko orodje bilo je večidel iz Moravskega in Českega. Tukajšnjih kmetov si je veliko omislilo ličnih plugov in strojev za mlatev žita. Dobro bi bilo, ko bi se tudi pri nas napravila taka razstava in da bi naši kmetovalci zamenjali tiste Abrahamove lesene pluge z železnimi, kateri so res lično narejeni in kar sem se sam prepričal, tudi ne teški. Tako tudi vsakovrstnih brizgalnic za ogenj in za vrte se ni manjkalo. Orglje, umetno delo tukajšnjega mojstra Zahistala dobile so sreberno državno medalijo za odliko. Med razstavljenim vinom dobilo je ono iz kremskih gorá prednost.

Izmed 500 razstavljevalcev bilo je odlikovanih 403, in sicer s srebrno državno medalijo 6, z bronasto državno medalijo 10, z bronasto medalijo trgovske kamore 4, s častno diplomo z zlato častno medalijo 27, s častno diplomo 6, z zlato medalijo raztavnega odbora 176, s srebrno medalijo za zasluge razstavnega odbora 165.

Obiskava razstave bila je zaradi lepega vremena celi čas razstave silno živahna. Precej prvo nedeljo prihitelo je sveta od blizo in daleč čez tisoč. Preteklo nedeljo izdali so petnajst tisoč vstopnic. Vstopnina ji je bila 20 kr. za odrasle, in polovica za otroke. Res pičla cena. Mogoče je bilo toraj vsakemu ogledati si to res umetno razstavo.

Mnogo tukajšnjih fabrikantov ponaredilo bode svoje izdelave po novi umetnosti, katero so podedovali na tukajnji razstavi. Res, da čast se spodobi izreči možem, kateri brez samopridnosti skrbé, mestu skozi take naprave privabiti tujih gostov, da dobé zaslužek vsi stanovi mestnih prebivalcev. Res posnemanja vredno v današnji dobi za nas Dolenjce gledé prve lastovke tolikanj zaželene naše železnice, katera privabila bi nam drugih lastovk, to je, kupcev za mnogo blaga, katero leží brez cene zbog slabih potov, kateri žalibog vstrašijo vsacega kupca, ki zabrede tjekaj. Upajmo in potrpimo! saj: potrpljenje železna vrata prebije.

Jakša-Rožanski.

Iz litijskega okraja 30. avg. — Prav iz srca mi je govoril „Slovenčev“ dopisnik iz litijskega okraja omenivši potrebo nove okrajne ceste iz Litije proti Trebnem. Nesrečni bogenšperski klanec sedanje ceste je zares tako strmán in z mnogimi kratkimi, toraj nevarnimi ovinki oskrbljen, da se človek, kateri se po njem vozi, mora strmè vprašati: mar gremo v pekel? Pisalec teh vrstic se je letošnjo zimo na tem groznem klancu skoraj ubil, in le angelja varha pomoči se ima zahvaliti, da še tlači zeleno travo. Zato me mrzel pot pretresa, kedar moram po tem klancu navzdol iti, peljal se tako nikdar več ne bom. Pozdravil sem toraj z veseljem v „Slovenci“ sproženo misel, naj bi se ta cesta preložila. Pač najprisrčniši zahvalo tukajšnjega naroda si bodo pridobili blagorodni c. kr. okrajni glavar, častiti udje cestnega odbora in naši deželni poslanci, ako bodo oskrbeli pametno preložitev dosedanje nevarne ceste. — Odločno pritrjujem pa želji „Slovenčevega“ dopisnika, naj bi se dobro izpeljala veliko krajša in cenejša proga iz Litije na Plusko, kjer se sklene z dolenjsko véliko cesto, katera pelje v Trebnje in Novomesto. Ta proga se dá izpeljati na obeh straném bogenšperskega hriba skoraj čisto ravna, ob bogenšperskem hribu bi se pa tudi lahko prav zmerno polagoma zavijala, tako da bi bila nekoliko napeta in mogoče bi bilo, s konji varno po nji dirjati. Kako se dá ta proga prav čedno izpeljati, celó tukajšnje kmečko ljudstvo vé. Pomisliti je dalje treba, da ta cesta bi šla večjidel po solnčnatih krajih in trdem, suhem svetu, in ob vsem bregu je polno šute. Cesta bila bi trda, suha, kako lahka pa za posipanje, od nobene druge proge v tem kraji ne morete kaj enacega trditi. Opomnim sledujič, da lepo, široko okrajno cesto iz Trebnjega do Pluske uže imamo, čemu toraj delati novo po močvirnih st. Lorenskih travnikih, ki so tolikokrat pod vodo, in katera bi morala iti skoraj do Pluske s staro paralelno, le dobre pol ure narazen. — Nikdar pa ni veljavna misel v „Slovenci“ omenjenega gospoda: „Kdo bo delal cesto v hrib v 19. stoletji?“ Mi nočemo ceste čez bogenšperski hrib, to uže imamo, ampak novo, pametno izpeljano ob bogenšperskem hribu. Častivreden gospod je menda prezrl, da ravno v 19. stoletji so se najlepše ceste ob hribih in visoko nad morjem izpeljale; naj omenim le Semeringa, Št. Gotharta in Arlsberga, in dokler bodo gore na svetu, se bodo take sem ter tje še morale izpeljevati. Mi tudi trdimo, da ceste se delajo z ljudmi in zavoljo ljudi; Šmartno pa in Javorje, Šentvid, Zatičina, Višnjagora in deloma tudi Krka imajo čvrste ljudi, katerim bi le ta cesta koristila, na katere bo tako ali tako največ stroškov padlo, in kateri jo bodo morali večinoma posipati. Zato naravnost trdim, da cesta iz Litije na Plusko je edino prava proga, ker je najkrajša, in bi bila večini tukajšnjega prebivalstva na korist.

M. K.

Iz Vipave 29. avg. (*Slavnost 20letnega obstanka čitalnice v Vipavi*) se bode praznovala na Malega Šmarna dan 8. septembra t. l. Spored: 1. Sprejem ljubljanskega „Sokola“ z vojaško godbo in zastavo. in sprejem druzih društev. 2. Skupni obed ob 1. uri popoludne v čitalničnih prostorih, pri obedu svira vojaška godba, cena 1 gold. s pol litrom vina. 3. Ob pol 6. uri popoludne zabava in vojaška godba na čitalničnem dvorišči. 4. Ob 7. uri zvečer v čitalnični dvorani: a) Slavnostni govor: Govori Rohrmann. b) A. Nedved: „Prošnja“. poje zbor c) „Oblaček“, dvospev. spremlja zbor. d) J. Zajec: „V boj“, poje zbor. e) Igra: „Eno uro doktor“, f) Šaljivi prizor. g) Ples z vojaško godbo. — Vstopnina 30 kr., sedež 30 kr., vstop k plesu 70 kr. K obilni udeležbi najuljudneje vabi

odbor.

— (*Po volitvah v kranjski deželni zbor.*) Izid dopolnilnih volitev notranjskih kmetijskih občin in pa kočevsko-ribniških mest in trgov objavili smo uže v zadnjih „Novicah“. Dodati imamo danes še izid dopolnilne volitve iz velikega posestva, katero je izvolilo, ne da bi se bila volitve vdeležila narodna stranka z 46 izmed oddanih 48 glasov gg. grof Ervin Auersperg in bar. Leopold Lichtenberg, oba še mlada kranjska velikoposestnika in kandidata liberalne stranke, in tedaj nasprotnika narodne stranke. — Ako moramo res že globoko obžalovati, da večina našega velikega posestva tudi pri volitvah za deželni zbor kranjski zatajuje dejanske naše razmere in ne popusti nasprotovanja zoper slovenski narod, med katerim živi, moramo vendar z velikim zadostenjem priznati, da je naše liberalno veliko posestvo dejansko sprejelo eno onih zahtev, katere je pri zadnjih volitvah stavila narodno-konservativna stranka našega velikega posestva; volili so namreč poslance izmed velikih posestnikov samih in ta čin je ravno zdaj toliko bolj pomenljiv, ker so s tem izpahnili liberalni veliki posestniki dosedanjega svojega mnogoletnega zastopnika dr. pl. Schreya, poleg Deschmanna in Schafferja gotovo najbolj zagrizenega nasprotnika naših narodnih zahtev, ki je imel navado, posebno v konečnih sejah zborovanja s strupenimi besedami zasramovati naš narod in njegove zastopnike in s takim početjem bolj in bolj netiti narodno nasprotje v deželi. — Akoravno tedaj obžalujemo izvolitev dveh poslancev iz velikega posestva, katera bodeta pod vodstvom starejih naših nasprotnikov brez dvombe zanikavala našemu narodu najnaravnejše in najsvetejše njegove pravice, vendar radostni priznavamo, da je nasprotno nam veliko posestvo s to izvolitvijo in pa z odstranjenjem dr. Schreya odvzelo našemu deželnemu zboru eno onih ojstrih nasprotstev, katero je prav hudo oviralo vresničenje in vtelesenje očetovskih besed cesarjevih v naši deželi: „Mir hočem med svojimi narodi!“

Ako spregovorimo tudi besedo o izvoljencu kočevskem g. Faberji, nadgozdarji Auerspergovem, nam se ve da ni mogoče političnega njegovega vedenja označiti drugače, kakor je to storila volitev sama, pri kateri so mu nasprotovali vsi slovenski volilci, kolikor vemo, izrekoma zarad njegovih zvez z „Deutschen Schulvereinom“. V gospodarskih vprašanjih pa je videti, da izrekoma zahtevam kmetijskih posestnikov nasproti gosp.

Faber ni in ne bode gluh, ker bi ga sicer tudi nemški Kočevarji ne bili volili, in to nam daje nado, da bode v deželnem zboru vsaj v gospodarskih vprašanjih njegovo delovanje brez ovir z našimi narodnimi poslanci v blagor kmotijskega našega prebivalstva.

— (*Velika beseda*), katero je priredila čitalnica kranjska minulo nedeljo v proslavljenje rojstnega dneva cesarjevega, po programu prijavljenem v zadnjih „Novicah“, vršila se je veličastno in sijajno na Mayerjevem vrtu. Vdeležilo se je tudi nad 200 Ljubljančanov.

— (*Imenovanja.*) Za deželnega živinozdravnika kranjskega imenovan je okrajni zdravnik v Ptuji gosp. Jan. Wagner; gosp. dr. Stanko Stergar, zdravniški asistent, pa je imenovan za okrajnega zdravnika 2. vrste v Logatcu. — Vladni koncipist gosp. Anton Čop imenovan je za začasnega okrajnega komisarja; konceptni praktikant gosp. Josip Rihar za začasnega koncipista. Premeščen je gosp. okrajni zdravnik dr. Razpet iz Postojne v Novomesto; g. zdravniški asistent dr. Vavpotič iz Kamnika v Postojno.

— (*Gospodom penzijonistom.*) Na prošnjo mestnega magistrata javljamo, da se bodo odslé mesečne pobotnice o pokojninah in mirovinah pri mestni gosposki vidirale le v 1. dan vsacega meseca popoludne in v 2. dan vsacega meseca dopoludne za navadnih uradnih ur in da bode poseben uradnik izvrševal ta posel v mestni dvorani.

— (*Stariše*), kateri imajo za srednje kmetijske šole sposobne sinove, opozorimo še enkrat na razpisane ustanove v „Novicah“ št. 33 in 34.

— (*Živinozdravništva dr. Strupijevega*) je v tisku drug natis in dotiskane je uže blizo polovica, okolo 30 pol obsegajoče knjige. Vsikakor bo dotiskana še to jesen v lični obliki v J. Blaznikovi tiskarni.

Častitim volilcem kmetskih občin postojnsko-logaško-senožeško-loško-bistriškega okraja!

V izgledno mnogobrojnem številu ste se 25. dan t. m. udeležili postojnske volitve v deželni zbor in tako z nova sijajno dokazali staro notranjnsko zavednost, pa tudi disciplino, ker ste izvolili od volilnega shoda postavljenega, in od izvrševalnega odbora proglašenega kandidata gosp. **Adolfa Obrezo.**

Za to Vam toplo zahvalo izreka

izvrševalni odbor kluba narodnih poslancev kranjskega deželnega zbora.

V Ljubljani 28. dan avgusta 1884.

Novičar iz domačih in tujih dežel.

Z Dunaja. — Gledé na združeno postopanje naše in nemške države v veliko-političnih vprašanjih začelo se je živahneje gibati tudi v našem ministerstvu vnanjih zadev. Govori se, da nameravata Avstrijska in Nemška za bližnjo prihodnost sklicati konferenco, katera bi imela dognati ona vprašanja, katerim zadnja konferenca v Londonu ni bila kos, tedaj izrekoma egiptovsko vprašanje pa tudi še druga mednarodna vprašanja izrekoma ono, kako vzajemno postopati zoper anarhiste. Pravijo, da je soglasno postopanje Avstrijske, Nemške, Ruske, Francoske in Laške zagotovljeno; o Angleški se, kakor je naravno, še nič ne vé, ker je zoper njo v prvi vrsti tudi obrnjena prihodnja konferenca. — Shod teh cesarjev avstrijskega, nemškega in ruskega je poglavitno tudi namenjen onim vprašanjem. Kje se cesarji snidejo, ali vsi trije na enkrat ali posamezno, to še ni dognano, ker je težko pri visoki starosti nemškega cesarja razpolagati in dogovarjati to, kar najmanjša njegova bolehnost čez noč predrugači.

Zarad prikazujoče se kolere tudi v Švici zaukazala je naša vlada iz Švice prihajajoče popotnike zdravstveno preiskovati. — Zanimivo za zveze Mladočehov izrekoma dr. Gregrja je to, da je njegov govor iz mladočeskega tabora v zalogo vzel oni glasoviti dr. Friedjung, kateremu tudi okrajna sodnija notranjega dunajskega mesta ni odvzela priimka „frech“.

Hrvatska. — Deželni zbor je bil po napovedi vladini sklenjen, nove volitve razpisane so za 16., 17. in 18. dan septembra.

Ogerska. — Včeraj pričele so se velike vojaške vaje pri Aradu, h katerim je prišel tudi cesar sam in h katerim je vabljen razun zastopnikov vnanjih držav tudi kralj Milan srbski. Jutri vršil se bode odločilen manever, po katerem bode cesar ogledal vso tam zbrano vojsko. — Mestnemu glavarju peštanskemu došlo je telegrafično svarilo, da se pripravlja napad na srbskega kralja, potujočega skoz Ogersko; vsled tega bili so vsi organi javne varnosti na nogah, preiskavala in stražila se je vsa železnica, po kateri se je imel peljati kralj; našlo se ni ničesar, vlaku pa, ki se je vozil v času odločenem za kraljevo potovanje, primerila se je vendar nesreča, da je pri Kelenfeldu skočil iz tira. Kralj sam pa se je peljal vsled zakasnjenega njegovega vlaka kasneje in je srečno dospel na Dunaj. — „Ung. Post“ sicer trdi, da je preiskava pokazala, da ona nesreča pri Kelenföldu ni nastala vsled hudodelstva, javno mnenje pa vendar neverno odmajava z glavo.

Ruskopoljska. — Iz Varšave se naznanja, da so v noči k 30. pret. meseca uporniki poskusili svoje v trdnjavi Varšavski zaprte tovariše Bardovski, Novak, Janovicz in druge oprostiti. V ta namen sneli so konstantinovske vrata in prišli do preddvora trdnjave, tam pa jih je straža zapazila, je sklicala druge straže in potem so upornika nagloma odnesli pete. Na dvorišči pri ječah našli so železne kole, pile, dlete, sekire, svedre, več žakljev in vrvi. Vjetnike pa so našli v zaporih čuječe in oblečene. — Vsled te dogodbe zaklenili so vrata trdnjave, kamor je bilo doslej prosto hoditi.

Francoska in Kitajska imate toraj redno napovedano vojsko. — Telegram angleškega časnika „Times“ iz Pekinga poroča, da plakati na cestah razglašajo vojsko proti Francoski. Vsako nadlegovanje podložnikov druzih držav pa je strogo prepovedano. — Francosko brodovje zapustilo je Fučev, pa ni znano, kam da se obrne. V Limpovu streljalo se je na generala Dovella, ki je ubežal potem v kitajski obleki.

Laška. — Kolera se širi polagoma, v Neapolu umrlo je za njo predvčeranjem 20 oseb; v vseh provincijah je zadnjo nedeljo zbolelo 120, in umrlo 74 oseb.

Žitna cena

v Ljubljani 30. avgusta 1884.

Hektoliter: pšenice domače 6 gold. 50 kr. — banaške 8 gold. 12 kr. — turšice 5 gold. 70 kr. — soršice 6 gold. 50 kr. — rži 5 gold. 4 kr. — ječmena 4 gold. 55 kr. — prosa 6 gold. 18 kr. — ajde 5 gold. 49 kr. — ovsa 2 gold. 93 kr. — Krompir 2 gold. 40 kr. 100 kilogramov.

Odgovorni vrednik: Gustav Pirc. — Tisk in založba: J. Blaznikovi nasledniki v Ljubljani.